

ФОРСАЙТ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ДОСВІД ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН ТА ЙОГО ЗАСТОСУВАННЯ В УКРАЇНІ

*Шевченко Л. С., д.е.н, професор
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого*

Форсайт (від англ. *foresight* — погляд у майбутнє, передбачення) – це дослідження з метою виявлення нових пріоритетних напрямів інноваційного розвитку та можливих технологічних перспектив, які у довгостроковій перспективі зможуть істотно вплинути на соціально-економічний розвиток країни, регіону, галузі або корпорації. До Форсайту залучають широке коло експертів, практикують опитування певних груп населення щодо розв’язання проблем їх життєдіяльності. Однією з головних передумов успішного Форсайту є готовність його учасників спільно оцінити довгострокові перспективи розвитку країни. Дослідники використовують різні методи: технологічні (технологічні карти, аналіз частоти згадувань), аналітичні (Дельфі, SWOT-аналіз, аналіз інформаційних потоків, екстраполяція) та експертні, однак центром Форсайту залишається побудова багатоваріантних сценаріїв подій з розробкою практичних заходів.

Об’єктом сучасних Форсайт-проектів у зарубіжних

країнах є питання освіти, екології, охорони здоров'я і навіть кримінального судочинства. Найбільш відомими Форсайтами вищої освіти, які підтвердили своє призначення, є: «FinnSight 2015» Фінляндії (2006); «Форсайт генеральних планів для інформаційних технологій в освіті», виконаний у Сінгапурі; Програма передбачення інформаційних технологій та освіти, реалізована у Таїланді (2001); програма Мальти eFORESEE з дослідження впливу розвитку інформаційних технологій на освіту (2005); програма «Foresight 2020» штату Канзас (США); програми перспективного аналізу освітньої політики Великої Британії, Нової Зеландії, Німеччини.

З 2010 р. Сибірський федеральний університет (РФ) реалізує масштабне дослідження «Прогноз і сценарії розвитку вищої школи в Росії – інституту, який інтегрує науку, освіту та інновації – в горизонті до 2030 р. як основа державної політики в освіті, науково-технічній та інноваційній сфері». Проведення Форсайту дало можливість визначити: основні тренди вищої освіти; зміни у місії, функціях, технологіях і форматах діяльності вищої школи; основні сценарні розвилки процесу реформування вищої професійної освіти; можливі сценарії державної освітньої політики РФ [1; 2].

В Україні до цього часу не було ні повноцінного технологічного Форсайту, ні відповідних досліджень вищої освіти. До об'єктів прогнозування і сценарного моделювання слід насамперед віднести: напрями розвитку університетської освіти – як масової чи елітної; способи її фінансування – державний (бюджетний), приватний чи змішаний; простір розвитку – національний, регіональний чи транснаціональний; характер попиту на кваліфіковані кадри з боку окремих секторів економіки; перспективи підготовки фахівців з економіки та підприємництва в умовах Болонської системи; вплив на систему освіти майбутніх тенденцій демографічного характеру.

Література

1. Ефимов В. С. Форсайт высшей школы – 2030: контуры перспективной государственной политики / В. С. Ефимов // Университетское управление: практика и анализ. – 2012. – № 5 (81). – С. 6.

2. Ефимов В. С. Форсайт высшей школы России: новые миссии и функции, перспективные технологии и форматы деятельности [Электронный ресурс] / В. С. Ефимов, А. В. Лаптева, В. А. Дадашева. – Режим доступа : <http://www.ecsocman.hse.ru/data/2013/01/10/1251404588/2012-3-2.pdf>